პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კვირა, 30 აგვისტო 1925 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტარტაროზი

№ 16—(19) გაზ. „მუშა"-ს ორკვირეული უფასო დამატება. № 16—(19)

ქორწინება

— [illegible]

(იხ. მე-8 გვერდი).

ქორწინება

— ალლო!
— ალლო!
— ალლო!

— ლონდონი.
— პარიზი.
— რომი.

— ჩემბერლენი.
— პენლევე.
— მუსოლინი.

ჩემბერლენი. ეს მეორე ინტერნაციონალი თუ რაღაც სალაყბო, თუმცაღა არც ისე საშიშოა, როგორც მისი სახელწოდებით ეგონება კაცს, მაგრამ გლახა ძაღლივით მაინც აყეფდება მაშინ, როცა თავში მოხვდება...

კარგი იქნებოდა, რომ დაგვემოყვრებია; ყოველ შემთხვევაში, დაცვის ანუ სამსახურის გაწევა კი შეუძლია.

პენლევე. ფულებს კი ვაძლევთ და მეტი რა უნდათ. კარგია მათი მთლად დაჩუმება, მაგრამ დამოყვრება როგორც შეიძლება—სარცხვილია.

მუსოლინი. მაგათი დამოყვრება მე ვიცი, როგორც უნდა... ეს სულ თქვენი ბრალია, რომ ხანდახან აფაფხურდებიან. თქვენ გაათამამეთ—სრულ ხარჯზე აგიყვანიათ და არჩენთ.

ჩემბერლენი. ეს არაფერია. ჩვენ ამაოდ არავის ვაჭმევთ ლუკმას. სჯობია მათი დამოყვრება.

აი უვარგისი და ბებრუხანა გაუთხოვარი ერთი ლიგა რომ დაგვიბერდა—მივათხოვოთ მეორე ინტერნაციონალს.

მუსოლინი. კარგი დაგემართოს—კარგი სიძე გვეყოლება.

პენლევე. ერთი ჩვენიც ნახე რა ბარაქა არის! მისი სიმძიმე ოქრო და ერთი ახალშენი რომ მისცე მზითვად, ხელს მაინც არავინ ახლებს. ეს ხალხი კი უარს არ ამბობს ბედი კარზე მოგვადგა და ხელს ნუ ვკრავთ, როდის-ღა ჯანდაბაში უნდა გავათხოვოთ აბა!?

ჩემბერლენი. მუსოლინს ჰგონია - ყველა საქმეს მუშტით გაიტანს.

მუსოლინი. რაკი მასეა საქმე, ბარემ მალე მოხდეს. მართლაც მეორე ინტერნაციონალმა თუ გაასალა, თორემ რაც ხანია მალე აზარგდება მთლად ამ ქვეყნიდან.

ესე ერთმანეთის შესადარიც არიან.

ფერი ფერსა—მადლი ღმერთსა.

— მაშ ქორწილია?
— ქორწილია.
— ქორწილია.

ყველა სოციალისტურ პარტიებს, რომლებიც შედიან მეორე ინტერნაციონალში.

ქ ო რ წ ი ნ ე ბ ა

კვირას, 23 აგვისტოს, 1925 წელს ქალ. მარსელში გვაქვს გათხოვებითი ქორწინება ასულისა ჩვენისა **ერთა ლიგასი**, რომელიც მოთხოვილია **მენშევიკ სოციალ-დემოკრატის ძე მეორე ინტერნაციონალისადმი**

გაუწყებთ რა ამას, გავალებთ: მოხვიდეთ და მოგვილხინოთ ტკბილი ჰანგებით, რომლებიც მიამინებს მსოფლიო მუშათა მოძრაობას და ამით დაამშვიდებთ ჩვენს აფორიაქებულ ცხოვრებას და აგრეთვე თქვენი სამსახურით პატივი სცეთ თავსა ჩვენსა, რისთვისაც დაშთებით ჩვენგან დიდათ პატივცემულნი და დავალებულნი.

კაპიტალი.

მაკლერების სამეფო

ისტორიული ტრაგედია 5 მოქმედებად

მოქმედნი პირნი

1. **მიხო ჩოხიანი**—მაკლერების სამეფოს სულთანი. ყოფილი აზნაური, თუ თავადი და ერთს დროს არსებულ ცენტრალურის დარაჯი.
2. **ინჟენერი ტარაკან** — უდანაშაულო მსხვერპლი მაკლერთა.
3. **ხირინ-ხირინა**—მაკლერთა სულთანის შინაგან საქმეთა მინისტრი.
4. **მელიქ-ელიქოვა**—მაკლერთა მეფის საგარეო საქ. მინისტრი.
5. **ელენ-ბურუნ**—მაკლერთა მეფის ფინანსთა მინისტრი.
6. **ივანოვა**—მაკლ. მეფის განათლების მინისტრი.
7. **თედო გრიბოედოველი**—მაკლ. მეფის საიდუმლო განყოფილების მინისტრი.
8. **ჟან-ჟორო**—მაკ. მეფის სახლთაგებულების მინისტრი. (სპეცი)
9. **ღენერალ ზალინჯო**—სამხედრო მინისტრი.
10. **მარია პავლოვნა**—ერევნის მოედნის უსტაბაშთა მინისტრი, პირველი ორატორი.

ყოფილი ღენერლები, სამხედრო ჩინები, ღენერალშები, კნიაგინები, ბარონესები, ძაღლები, კატები, თაგვები, მოძრავი სახლები, მობასე ოთახები, კარები, ნეხვები, მილიციელები და თქვენ წარმოიდგინეთ, რომ ბუზებიც კი ემორჩილებიან მაკლერებს თავიანთ გენიალურ აღმოჩენებში. გადაფრინდებიან ოთახიდან-ოთახში და იგებენ, თუ სად როგორი ბინა ქირავდება.

მოქმედება წარმოებს 1925 წლის უხსოვარ დროში; მაკლერთა სატახტო ქალაქ ტფილისში, სახელდობრ: ქუჩებში, სახლებში, შესახვევებში, დუქნებში, ტრამვაებში და საერთოთ ყველგან.

თქვენ წარმოიდგინეთ, რომ ზოგი ინტელიგენტი და სტუდენტობაც კი ეწერებიან ყოვლად ძლიერ მაკლერთა სულთანის ქვეშევრდომებად. სამაგიეროდ ღებულობენ „ატსტუპნოიდან“ ცხელ-ცხელ პროცენტებს და სხვადასხვა საჩუქრებს. ერთი მილიციელიც კი აქირავებს ამჟამად ოთახს ფეოდოსის ქუჩაზე, თუ ხუთი თუმანი უთავაზა ვინმემ.

მ ო ქ მ ე დ ე ბ ა I

სცენა წარმოადგენს სულთან მიხოს მუდმივ რეზიდენციას,—ფეოდოსის ქუჩის ეკლესიასთან. ერთი მხრით მოსჩანს მელიქ-აზარიანცის შენობა, მეორე მხრით ღვინო „ხვანჭკარას“ სარდაფი, მესამე მხრით ეკლესია და სულთან მიხოს სრა-სასახლის შესახვევი. ტროტუარი წარმოადგენს მიხოს სატახტო სავარძელს. დილის 7 საათია. სულთანი უკანასკნელად ადრე დგება, რომ მოასწროს ყველა რწმუნებულთა დათვალიერება 7 საათამდი. საზოგადოება გულის ფანცქალით მოელის მრისხანე სულთანის გამოცხადებას. აქ ნახავ ყველა წოდების ხალხს: მოსამსახურეს, პასუხისმგებელ მომუშავეს, უმუშევარს, ვაჭარს, პოეტს, ინჟინერს და სხვადასხვას. საათი დარეკავს შვიდს, გამოჩნდება უშველებელი, ბელადი და არშინნახევრიანი სულთანი მიხო ჩოხიანი. ის ხანჯალს არასოდეს არ იშორებს, რადგან მის სამეფოს ბევრი მტერი ყავს. მიდის დინჯათ, არხეინად, თითქოს ფეხებზე ეკიდოს მთელი ტფილისი თავის შენობებით.

პირში ურჭვია უშველებელი, მამა პაპური ყალიონი, რომელსაც აბოლებს ხამუშ-ხამუშ. დინჯად ჩამოჯდება სამეფო ტროტუარზე. ყველა გაშეშებული დგანან მეფის რისხვის მოლოდინში. ყველაზე მეტს ძაგძაგებს საბრალო პოეტი, რომელსაც ილლიაში ამოუდვია რამოდენიმე ხნით ნაგროვი ჩერვონეცი და ელის, თუ როდის ალირსებს მეფეთ-მეფე მიხო ერთს ხავსიანს ოთახს.

ყველანი (თაყვანისცემით)

მშვიდობა და კურთხევა, მეფეთ-მეფეო და მპყრობელო მთელ ტფილისის ბინათა!

მ ი ხ ო (მკაცრად)

რა გინდათ? რას როშავთ? (ყალიონს პოეტს პირდაპირ ცხვირში მოაბოლებს. პოეტი უკან დაიხევს).

„სახელობის დღე“

იოსები. (მარიამს) შენი სახელობის დღეა და მიიღე ჩემს განუსაზღვრელ სიყვარულთან ერთად ეს მცირე ძღვენი.

ქერსეს კაბის და ლორთგანის ყიდვა მინდოდა, მაგრამ სალდათის ბაზარზე მხოლოდ ერთი მაგიდა გიყიდე და ისიც ერთ ჩერვონეცათ.

ეს შოკოლადი კაციტაძის საკონდიტერო „ლონდონში“ ვიყიდე და ეს თაიგულიც იქვე ახლოს—ყვავილების მაღაზია „ფლორენცია“-ში.

I მთხოვნელი (ხვეზზე უფრო ფულიანი)

ჰოი, მეფეთ-მეფეო, მიხო! დიდია ჯავრი თავსა ჩვენსა! არ გვაქვთ ოთახნი, რამეთუ შევაფაროთ მუნ დაობლებულნი გოგრანი ჩვენი. არ დავზოგავთ ფულებს, გადვიხადოთ ასობით ატსტუპნოის, ოღონდ გვიშოვეთ ჩვენ ოთახნი კარგნი და ახოვანნი.

გ ა ჭ ა რ ი (ღრეჭით და ქურდულად)

თუმცაღა თანამედროვე ხანამ ჭვაჭრებს ტყავი გაგვაძრო და იქიდან გლეხებს ქალამნები შეუკერა, მაგრამ მაინც დაგვრჩენია იმედი, რომ გავათრიოთ ეს ცხოვრება. მიიღეთ ჩვენგან ფეშქაში დიდი, ოღონდ გვიშოვე როგორმე ოთახი. ღმერთის მადლსა ვფიცავარ, რომ მთელი ვაჭრები თქვენს ნახარეზე ვართ, თქვენო ბრწყინვალებავ!

მ ი ხ ო (ყალიონში ჩაილიმებს)

ჰმ! დალშე რებიატა! (მიხომ რუსულიც იცის).

ს ტ უ დ ე ნ ტ ი

ვაშე სიატელსტვო, სულთან მიხო! გავათავებ თუ არა საექიმოს, სულ თქვენს აქიმობაში გავატარებ ცხოვრებას. მამა ზორბად გიგზავნის სოფლიდან ფულს და თუმცალა გარეგნობა სიმდიდრეს არ მიმტკიცებს, ვსიოჟე, მდიდარი ვარ! ეტო, ტოლკო ნაროჩნო.

მ ი ხ ო (ღიმილით)

ჰმ! დალშე!

ინჟინერ (გარეგნობით რუსი)

ჯამაგირ პარიადოჩნე პალუჩაიმ, ნო, ტოვარიშ, მიხო... ო, ია იზვინიაუს! ვაშე ველიჩესტვო, მიხო! ია მაგუ პლატიტ ბალშოი სუმმუ! ტუდა-სუდა... ი დენგი უჟე ესტ!..

მ ი ხ ო (ნახევარ წყრომით)

ჰმ: შტო ზნაჩით, ტოვარიშ!.. დალშე!

ხ ო მ ე ხ ი

ვა, მიხოს კი ენაცვალოს ჩემი სარაჩხანა, დაბახანა და მთელი ქვეყანა. ადინ ქომნათ ტოლკა ხვატალ, [illegible], დიტი ი ეშჩო ოდინ სობაქა იზ ვაშის პაროდა.

მ ი ხ ო (ბრაზიანათ)

შტო?

ხ ო მ ე ხ ი

ია, იზვინიაიტ სდელაიტ ბოლჯან, მიხო! ნე ვაში პაროდა, ა ცარსკი პაროდა... და ნასტაიაჩი ბალშოი პაროდა, კაკ ცარ ნიკოლაი იმელ! დენგი?! ვა, სკოლკა დუშა ტვოი ჟელაიტ! მტკვარი, კასპისკი მორე ადინ მინუტ პერეპოლნით სდელაიტ.

მ ი ხ ო

ჰმ. ველიკოლეპნო! დალშე!

თ ა თ ა რ ი

ალახ და გიდერუმ მიხო-აღა! სულთანუმ ტიფლისუმ ი გოლოვა ვსეხ ბაშკა. ბირ გოდა, ნ უჩ გოდა ნა ტვაი კალენა უმირაი მოჟნა, თოლქო ადინ ფუსთი ქომნათა დავაი! ვზამენა სკოლკო ხოტელა ქოშემიშლაბლაბო ვაზმილ სდელაი. დენღი მნოღა, ოჩენ მნოღ დაიუმ, თოლქა ფუსქაი ხაზიაიკა ტოლსტი ი მოლადოი ჟენჩინა ბუდით! ადინ უხაჟივაი სდელიმ, ი დელო უსტროიმ... პატომ მალენკი სინ ბუდიტ, ი ტი კრესტილ ბუდიშ!

მ ი ხ ო

ჰმ! დალშე!

გ უ რ უ ლ ი

იმე! ხელწიფე მიხოს კი ენაცვალოს მთელი სუფსა თავის ნატანებიან-ოზურგეთიანად. იმდენი გოჭები და ინდოურები მოგირეკო ჩემი სუფსიდან, რომ ტფილის ნასტუმლენია უყონ, ოცდა ოთხ საათში აილონ! რაც კი რამ გაბადია, ჩემო სულის კლაპატონო, ანაგებად სულ შენი შესაწირავი იყოს, ჩემო ბატონო. ყველაფერს შენ გადმოგიყრი, ჩემო მიხუნა, ოღონდ ერთი ოთახი კი მიშოვე სადმე. დედა, რევა გედვირევი საწყალი კაცი.

მ ი ხ ო

ჰმ! დალშე! დრო მიდის.

ე ბ რ ა ე ლ ი

ზრასტი ვაში, მიხო! ვადაი, ნეტავი მთელი კულიაში თან წამომყოლო, რომ შენი დიდებული ჩიბუხი ენახა: ისე აბრაამი გწყალობდეს, როგორც ცხელი ასიანი ჩაგიგორო მაგ ძვირფას კალთაში. ვადაი, რჯულის მადლმა, ერთი ოთახი მინდა მხოლოდ, ერთი.

მ ი ხ ო

ჰმ! დალშე! (საათს უყურებს, რომელიც მოიჩანს ფოსტიდან).

მ ე ჭ რ ე ლ ი

უი, სქანი ჭირი კი შეეყარა ჩემს თავს პატენი! აი, რო ჩავალ აბაშაში, იმდენს ფულს მოვკრეფავ, ჩემო პატენო, რუმე მთელი ქართი ვიყიდო ათი დღეში. ბეური კი არ მინდა ოთახი; კაკალი ერთი მინდა, კაკალი ერთი. ისე შეეწიოს ღმერთი შენს ახალუხსაც და ჭალარასაც. აბა, აბაშაშიაც კი მაქვს ერთი სახლი, პოეზთან ახლოს, მარა რა ეშმაკათ მინდა, როცა აბაშაში ფული არ ყრია.

ძმა ძმისთვის

„ინგლისის მეფემ დაათვალიერა ბაღი, სადაც ყველაზე უფრო მოეწონა მაიმუნები“.

მ ე ფ ე

თუ ბრაიანი გავიწვრთნებდათ
და იყო თქვენთვის ის მეტათ ავი
—სამაგიეროდ თქვენ შემოგევლოს
ინგლისის მეფის ერთგული თავი.

მიყვარხართ ისე, როგორც შვილები,
(ირლანდიელზე ხომ უფრო მეტად).
ბრძანებას გავცემ—და აქ ცხოვრება
გადაგექცევათ თქვენ ტკბილ კამფეტად.

აქ ერთხელ ჩამოვრიხინდა პოლადიდიდან ერთი ციებიდან თვალისმდასიებული მეგრელი, და ისე ღმერთი შენ შეგეწევა, როგორც ის გამოჭამულია შვიდ ოთახში, სტანციასთან ახლოს. ფულის ბუდეა ქართი. ენაცვალოს მას მთელი მეგრელია ფოთიან ქალონიანათ! აქ მეგრელი რომ ჩამოვა, ისე როგორ წავა, რომ ხურჯინით არ წაიკვარაჰინოს ცოლოურში ცხელი ათასიანები. აბა მიხო, შენ იცი და შენმა ულამშა, სამაგიეროთ სამეგრელოში რომ ჩამოხვალ, ისე გამოგაწყვეპინო, რომ აფხაზმა დაგინახოს, თვალი მოცელში ჩაუვარდეს. შენ ნურაფრის გეშინია; აი, უგალოვნში თუ მივიდი, იქ ყველა მეგრელებია და თუ დამაკლდა, მაშინვე დამეხმარებიან.

მ ი ხ ო

ჰმ! ესეც კარგია. დალშე.

დანარჩენები

ერთი სიტყვით ყველას ოთახები გვინდა. ფული ბევრი გვაქვს! ყველაფერი წაიღეთ

ფუმფუშევარი

მეც კი მიგდია ერთი მანეთიანი ჯიბეში.

პ ო ე ტ ი

მეც კი მაქვს ერთი ჩერვონეცი.

მ ი ხ ო

სულ რამდენი ხართ!?

ყ ვ ე ლ ა

ვიქნებით ასე, ათას კაცამდე.

პ ო ე ტ ი (ფუმფუშევარს)

ეხ, ძმაო, ცუდათაა ჩვენი საქმე: ჩვენი ფულებით ვერასოდეს ვერ ვიშოვით ოთახს ისევ სჯობია მოუხვიოთ სადმე... (მიდიან)

მ ი ხ ო (შეამჩნევს მათ)

ვა კუდა, მალადიე ლუდი.

პ ო ე ტ ი (პოეტურათ)

აბა თუ გასჭრი, ეხლა გასჭრი, ჩემო პოეზიავ! (მიხოს) ო, დიდო მეფეო და მფარველო მწუხარე სულთა! მადლი პოეზიისა თქვენზედა! ჩვენი ტანჯვა ისე დიდია, რომ ცხვირიდან. ცინგლი გადმოგვდის კილოპტარივით.

ოთახი გვინდა! გვინდა ოთახი ისე, როგორც ნაზ ქალწულს სამოთხის ბაღი. (ფუმფუშევარს) ჩავაპოეტე, ბიჭო. (მიხოს) აი ეს ჩერვონეცი და ეს ერთი მანეთიც, ქამთა სიაროლისგან და ჩემ ცრემლებისგან დაცვრილი... მეტი არარა გვაბადია. დაგიწერდით ლექსებს, პოემებს, ლეგენდებს, ჩამოგადნობდით ხელოვნების ცეცხლში... ოღონდ...

მ ი ხ ო (ისეთს გადიხარხარებს, რომ პოეტი შეკრთება).

ხა! ხა! ხა! პოეტი! პოეტი! პოეტი და ჩერვონეცი! შორს აქედან უკანონო შვილნო ტფილისის! მე მინდა ფულები, ბევრი ფულები! რა, რის ჩერვონეცი? ჰეი ბიჭებო, რომ გაგიბი მაგ წუნკალს.

ამის გაგონებაზე პოეტმა მოკურცხლა. სახლები, ტრამვაები, ავტომობილები ისე გადაირბინა, რომ ვერავითარი ცეპელინი ვერ დაეწევოდა. კიდევ კარგი, რომ ვიღაც ქალმა შეაკავა ძლივს-ძლივობით, თორემ შუა მტკვარში გადავარდებოდა. ქალს გვერდით მოყვებოდა ვიღაც ინჟინერი და რაღაც გაუგებარ ენაზე ბაასობდენ. პოეტმა ამოისუნთქა, იტაცა ხელი ჯიბისკენ და რა დარწმუნდა, რომ ჩერვონეცი შერჩენოდა, ერთი ვირივით დაიყროყინა და მას ხელზე ემთხვია. გამოძიების შემდეგ აღმოჩნდა, რომ ეს მხნელი ქალი ყოფილა ყოფ. სულთან მიხოს შინაგან საქმეთა მინისტრი: მადამ ხირონ ხირინა. აგრეთვე აღმოჩდა, რომ ეს ქალი ყოფილა ტაინი საბინაო პოლიტიკის იურის კონსულტი და პრემიერ მკერვალი ქრთამიზაციის. მადამ ხირინამ ვუალის ქვეშ გადმოხედა პოეტს და დასწვა იგი. წყალიც კი უყიდა შაურად და შემდეგ დაუწყო ბაასი.

ხ ი რ ი ნ ა

ბედნი მალჩიკ! ჩუთ ნე უპალ ვ კურუ! ნეჟელი ტაკოი პაჟარ ვტვოი დუშე?

პ ო ე ტ ი

ო, დედაჯან! ნე ტოლკო პაჟარ, ნო ი კიპიტ კაკ მაჭარ! მიხო სმეიოტსია; ოთახი ნე დაიოტ!

ხ ი რ ი ნ ა

ახ! ბოლშე ნიჩეო? ველიკოლეპნო.

პ ო ე ტ ი

ბოლშე რა, ეშმაკის ფეხები უნდა იყოს, მადამ! კომნატ ხაჩუ! ჩერვონეც ესტ! ა მიხო დამცინის. ვაშ სულთან კაჟეტსია კაპრიზნ ბარინ! ნენავიდიტ პოეტოვ, იმიტომ, რომ უ ნიხ ფული მალო! მოი ჩერვონეც კი ნალდი ჩერვონეცთი. ნესკოლკო მესიაც ნაზად გაზეთში რაღაც გავიმასქენი და იქიდან გროშები გამოვიმასქენი.

ხ ი რ ი ნ ა

სლავნი პარენ! პაკაჟი, კაკოი ზაპახ იმეეტ ტვოი ჩერვონეცი.

პ ო ე ტ ი

ვა, ზაპახ ტაკოი იმეეტ დუშკა მადამ, კაკ დამცკი ლორიგან. ნასტაიაჩი ჩერვო-

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შავი დღისთვის

„მეფემ ბრძანება გასცა, რათა მაიმუნებს კარგად მოუარონ და კარგი საჭმელ-სასმელი მისცენ"

„ირლანდიაში დიდი სიმშილობაა. ინგლისის მთავრობა მაინცდამაინც თავს არ იწუხებს"

გაზეთებიდან.

მ ა ი მ უ ნ ი (ლაქიას)

მოიტა მალე შამპანიური
და საჭმელები სხვადასხვა გვარი;
ასეა თქვენი მეფის ბრძანება,
— მე არაფერზე არ მეთქვას უარი.

თუ იქ სიმშილით იხოცებიან
— ჩვენ მათი დარდი ფეხზე გვკიდია.
წადი, მოიტა უხვათ საჭმელი—
ჭამის მადა მაქვს მეტად დიდია.

ნეც, ტი დუმაიშ ფარშავი ჩტოლი? ნალ დია მეთქი, ნალდი (აძლევს).

ხ ი რ ი ნ ა (რომელმაც ზოგჯერ ქართული იცის)

კარგი ფული! შენ ფოეთი ხარ! მე ფოეთი ოჩენ მიყვარს. ქარგი ბიჩი ფოეთი! ეტო ჩერვონეც მე მომე! ოთახი ზავტრა უე გიშოვი... ხაროში ოთახი...

პ ო ე ტ ი

ვა ტოტეჯან! გენაცვალე მაგ ვარაყიან ქართულში! ოღონდ ოთახი იყოს და შენი ვეზირი გავხდები.

ხ ი რ ი ნ ა

ტოლკო პომნი, ჩტო პროცენტები უნდა გადაიხადო, მალო, ოჩენ მალო, კაჟდი ვეჩერ ზაიდიოშ ი ადინ რუბლ ზანესიოშ!

პ ო ე ტ ი

ვახ, ეს რაღა რასჩოტია!

ხ ი რ ი ნ ა

პატამუ ჩტო, კომნატა სტოიტ 30 მანეთი ვ მესიაც და ეშჩო ატსტუპნოი ნუჟნო 50 რუბლეი.

პ ო ე ტ ი

ვახ, ამას ხომ მე ვერასოდეს ვერ გადვიხდი?

გოჟია ეს ოხერი? დავაი აბრატნო მოი ჩარვონეც.

ხ ი რ ი ნ ა

მოიცა, პაჩემუ სერდიშ! პოეტ ნიკოგდა ნე მოჟეტ სრაზომ 80 მანეთის გადახდა, პატამუ კაჟდი ვეჩერ ადინ მანეთი პრინესი ი კომნატა ბუდეტ ჩერეზ ადინ გოდ! პანიმაიშ!

პ ო ე ტ ი

ჩერეზ ადინ გოდ! რას როშავს ეს დედაკაცი. კისერზე მოგაჯდე თუ?

ხ ი რ ი ნ ა

ნეტ! ზაჩემ ნა კისერი დაჯდომა?

პ ო ე ტ ი

ვერ გამიგია! მაგრამ ეტყობა, რომ გრძნობიერი ქალია. მიმიხვდა ალბათ, თორემ რა აწუხებდა, რომ ჩემთვის დახმარება აღმოეჩინა. ხარაშო, მადამ, საგლასენ, გინდ ქარიტ მიქენი, გინდა ვარიტ! მაია გოლოვა უ ნოგ ტვოია (კოცნის).

ხ ი რ ი ნ ა

დავოლნო, სტიდნო! კტო ნიბუდ უხაჟივაიმ პადუმაიტ. ვოტ ეტოტ ინჟენერ ტოჟე ბუდეტ პროცენტი პლატიტ! ტოლკო ნე რუბლ, ა დესიატ რუბლეი კაჟდი ვეჩერ. პაკა ნახკამდის. ზავტრა ვეჩერომ ზახადი. რუბლ ნე ზაბივაი (ამ სიტყვებით ინჟენერთან ჩაჯდება მეორე ნომერ ტრამვაიში).

პ ო ე ტ ი

სჩასტლივი დაროგა ვაშიმ მაკარონსკიმ ნაგამ! (ტრამვაი დაიძვრის, პოეტს უცებ რაღაც მოაგონდება და წივილ-კივილით ტრამვაის გაეკიდება), ვაიმე თავო დალუპულო! მადამ, პავრემენი! ადრეს დავაი, ადრეს! ბეზ ადრესა კაკ ნაიდუ!

ხ ი რ ი ნ ა (ტრამვაიდან იცინის)

პ ო ე ტ ი

მადამ, მადამ! საშკლე მადამ! შენ გაგიწყრა ევა და ადამ! სად მიდიხარ! ადრეს, ადრეს! (ვატმანს შეეფეთება)

ვ ა ტ მ ა ნ ი

უხადი კ ჩორტუ, შტო ტი აჩიოშ?

ხ ი რ ი ნ (მილიციონერს)

დერჟიტე ეგო! ონ სუმაშედში! მენია უბიტ ხოჩეტ! (მილიციონერი დაიჭერს პოეტს და მიათრევს).

პ ო ე ტ ი

მე შენ გიჩვენებ ვინ არის სუმაშედში? სუმაშედში კი არა სამარეში დავ ქ ყევ კაპლობით შენს სისხლს. შენ გგონია ჩერვონეცს შეგარჩენ? ეს ჩერვონეცი მეზის ოფლშია გამოწურული.

ვაი, სულელო ჩემო გოგრა! ვაი, ამდენი ხნით შენახულო ჩერვონეცო!

ვირხალა გოხხაპია.

„ღმერთის მარჯვნით"

რად არ გებრალება
ჩიბათო როსტომი
მარტოდ ხელში ჯოხით
საყდრის კართან მჯდომი?

ან შენ, მამა მოსე,
რომ დაჰხტი ვით შველი?
ან თქვენ: ქრისტევ, ღმერთო,
როსტომს რად არ შველით?

რომ დაიხსნათ იგი
„კბილისაგან მგელის",
წაიყვანოთ ადრე,
ყოველ წუთში გელის...

უნდა გადავიდეს
მეორე ქვეყანას,
სადაც მუშაობა
არ სჭირდება ყანას.

დარდი აქვს და მიტომც
უყვარს ღვინო—და სვამს...
ამბობს:—ღმერთთი მარჯვნით
მის მხარეზე დამსვამს.

კვირა-უქმეს საყდრის წინ
იგი მზეზე ცხვება;
ამ დროს მოსე მღვდელი
ქალებში დაძვრება.

უტუ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ტექნიკა და მეცნიერება

ახირებული ხასიათი აქვს ცხოვრებას და მის ისტორიას. ერთს ეპოქაში რაც ფანტასტიურია და მხოლოდ ოცნებაში შეუძლია წარმოიდგინოს ადამიანმა, იგი მეორე ეპოქაში ხორცშესხმული ჭეშმარიტებაა.

ყველა მეცნიერებს, რომლებმაც გამოსცნეს და დაიპყრეს ბუნების საიდუმლოებანი, შეშლილებს უწოდებდა „ჭკუიანი ხალხი“ და მათ აღმოჩენებს-გამოკვლევებს დასჰხარხარობდა.

შეიძლება დღესაც ასე ხდება და მოხდეს, მაგრამ ბოლოს ჭეშმარიტება თავისას გაიტანს.

ავიღოთ მაგალითი.

როცა რუსეთში პირველი რკინის-გზა გაიყვანეს, ყველას ეშინოდა მატარებლით მგზავრობის.

„სახიფათო მგზავრობა“

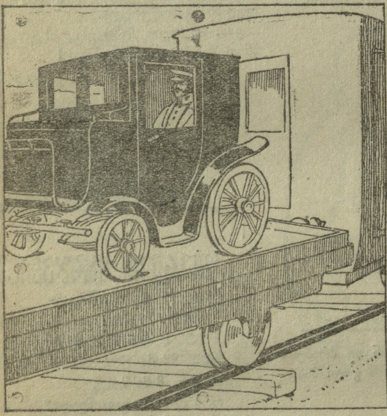

სურათი 1.

თურმე მეფემ თავისი კარეტა დაადგმევინა ვაგონზე, (ეს იმიტომ რომ ეშინოდა მატარებლის) ჩაჯდა ვაგონზე დადგმულ კარეტაში—და ასე იმგზავრა პირველად რკინის-გზით. (სურ. 1).

მაგრამ ახლა მატარებლის არა თუ ადამიანს, პირუტყვებსაც და ნადირებსაც აღარ ეშინიათ.

შეხედეთ ჩვენს მატარებლებს (მეტადრე ბორჯომისას) და თქვენ განცვიფრებაში მოხვალთ. ქალი, კაცი, დიდი და პატარა ყველა შეჯდომია ზურგზე, თითქოს უნდათ ამ დემ ვეშაპს ჩაქოლვაო.

სახელურ-საფეხურზე და ბაქნებზე ერთმანეთზე არიან ჩამოკიდებულნი. მიჰქრის მატარებელი და ესენი ამერიკელ კინო-მსახიობებსავით, თითქოს ტრიუკებს აკეთებენო, ერთიდან მეორე ვაგონში გადადიან. (სურ. 2).

მოძრაობის საშუალებათა შორის ყველაზე უფრო თვალსაჩინოდ უნდა ჩაითვალოს რკინის-გზა და ზღვაოსნობა. (სურათი 3).

ნურავის ეგონება, რომ როცა ესენი არ იყო, თითქოს, მაშინ მიმოსვლაც არ ყოფილიყოს ქვეყნებს შორის.

ყველა ეპოქას თავისი ტეხნიკა აქვს. უწინ მატარებლების და გემების მაგივრად იყო ურემი და ტივი (სურ. 4).

უნდა ითქვას, რომ ეს უკანასკნელი ისეთი გამძლე, ხელსაყრელი და საუკეთესო არის, რომ ძველის-ძველ დროიდან დღემდის დარჩენილა ფართო ხმარებაში და მარადიულადაც დარჩება ჩვენში.

ამათის უპირატესობის ჩამოთვლა მატარებლების და გემების წინაშე, შორს წაგვიყვანდა, მაგრამ ზოგი მაინც უნდა აღინიშნოს.

მატარებელი და გემი უფრო ხიფათიანია, ვიდრე ურემი და ტივი: პირველნი ვერ იმოგზაურებენ ისეთ ადგილებში, სადაც მეორენი, მაშინ როცა ამათ შეუძლიათ იმოგზაურონ პირველების გზით*)

„მშვიდობიანი მგზავრობა“

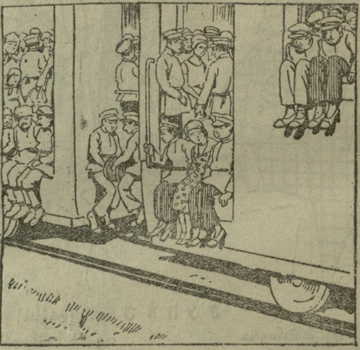

სურათი 2

„ახალი საშუალება“.

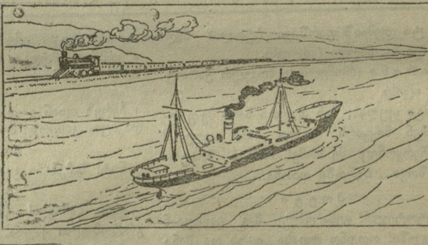

სურათი 3.

„მარადიული საშუალება“.

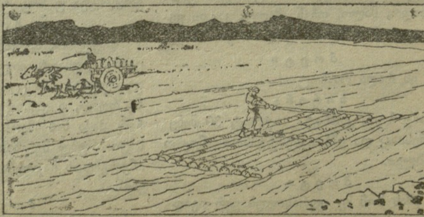

სურათი 4.

*) უნდა აღვნიშნოთ ერთი გარემოება: გემს ის უპირატესობა აქვს ტივის წინაშე, რომ მას შეუძლია წყლის მიმდინარეობის წინააღმდეგ მიმართულებითაც მოძრაობა, მაშინ როცა მეორეს ეს არ ძალუძს.

ქ.

ამ ბოლო ხანებში გამოგონებები პირდაპირ ეპიდემიურ ხასიათს ღებულობს.

განა ცოტაა უსაქმო მეცნიერები?! რა ენაღვლებათ! ფული არ აკლიათ და ქონება; დაჯდებიან და იგონებენ.

ერთ მეცნიერს ხელოვნურად ოქრო დაუმზადებია სხვა და სხვა ნარევიდან, მაგრამ ეს ოქრო უფრო ძვირი დამჯდარა, ვიდრე ჩვეულებრივი ოქრო ღირს.

ჩვენ ვფიქრობთ: უკეთესი იქნება, რომ აწ მაინც შეწყდებოდეს ახალი გამოგონებები.

ეს კი არა, ტეხნიკის ზოგიერთი მიღწევები უნდა განიდევნოს ხმარებიდან და განადგურდეს, როგორც მავნე რამ.

რა საჭიროა ჭამის დროს ჩანგალი? (სურ. 5)

„ფრთხილად ჭამა“.

სურათი 5.

ხელები და იმათზე ხუთ-ხუთი თითი (ჩანგალს კი სამი აქვს) იმიტომ მოუცია გაჩენს, რომ ლუკმა ხელით აიღო ჯამიდან და პირში ჩაიდო (სურ. 6).

„თამამად ჭამა“.

სურათი 6.

რამდენი მარცხი მომხდარა და კიდევ მოხდება, როცა შეუჩვეველი ადამიანი ჩავარდება ისეთ მდგომარეობაში, რომ იძულებულია სხვებსავით მანაც იხმაროს ჩანგალი. საბრალო, კურდღელსავით იცქირება და სხვებს ჰბაძავს, არ იმჩნევს თავის „გაუნათლებლობას“, და ამ დავიდარაბაში—ენას ჩანგალზე წამოაცმევს. წარმოიდგინეთ: ვერც აჩხელს თავის გაჭირვებას.

მითხარით—რა საჭიროა ეს ჩანგალი! საჭმელი იყოს და ფაფა ორივე ხელებით შევჭამთ.

კარგი, ჩანგალი კიდევ არაფერია, იგი ტარტაროზს მაინც გამოადგება, მაგრამ რისი მაქნისია ეს რაღაც საათია, აღარ ვიცი.

ამბობენ ინგლისური ანდაზაა.—დრო ოქროზე უფრო ძვირფასიაო*).

ეს რომ ასე იყოს (ე. ი. დრო ოქროზე მეტს ფასობდეს), ჩვენი უმუშევრებსავით მდიდარი, რადგან ამათ ბევრი დრო აქვთ დახარჯული შრომის ბირჟაში, ჰარიმანიც ვერ იქნებოდა და შავი ქვის კონცესიას ესენი აიღებდენ.

მთელი ქვეყანა რომ დაიაროთ, ვერ ნახავთ სწორს და უტყუარ საათს.

მხოლოდ თბილისში არის ორი ასეთი საათი. ერთი სახალხო კავშირის (რუსთაველის პრ. ბოლოში) და მეორე ნემცების ეკლესიაზე (პლეხანოვის პრ. კირკის ქუჩასთან).

ეს ორი საათი არასოდეს არ სტყუიან, რადგან ყოველთვის ერთს და იმავე დროს აჩვენებენ.

ალმასკომის საათმა ამ ბოლო დროს მის საბინაო განყოფილებასავით ტყუილები დაიწყო.—ყოველთვის სხვადასხვა დროს გვაჩვენებს.

პატარა (ჯიბის) საათებს ალმასკომის საათზე მმართავენ და სთხოვენ ალმასკომის საათსავით მუშაობას.

გაგონილა ასეთი ულმერთობა! ეს ხდება საბჭოთა რესპუბლიკაში. სად არის შრომის დაცვის ინსპექტორი! ნუთუ ასე ადევნებს თვალყურს ქარხნებში დიდების და პატარების მუშაობას?!.

და თუ ქარხნებში პატარებს ნაკლებს ამუშავებენ, ვიდრე დიდებს, რა დააშავეს პატარა საათებმა, როცა ულმერთო პატრონები ალმასკომის საათის ოდენა მუშაობას სთხოვენ პატარა საათებს და ამით ექსპლოატაციას ახდენენ**).

სრულიადაც არ არიან დანაშაულნი პატარა საათები, როცა ისინი თაღლითობენ და ერთგულად არ მუშაობენ. როგორც კი თვალს მოაშორებენ, ხაშინვე დაისვენებენ; ასე რომ დღეღამეში ექვსი საათის მუშაობას მეტი მაინც არ გამოდის. (ამას დავამტკიცებ ჩემი საათის პრაქტიკიდან).

საათს ხშირად სჭირდება „რემონტი“, ასე რომ მის ღირებულებაზე მეტი ჯდება მისი აქიმობა.

ამ მოსაზრებებიდან თუ გამოვალთ, გამართლებულია ინგლისელების ანდაზა. ალბად დრო იგულისხმება საათად, ხოლო ოქროდ კი მასზე დახარჯული ფული.

კარგი... ხომ ამდენი სახლფორთოა ეს საათი და რაიმე ხეირს მაინც იძლეოდეს!

მე დარწმუნებული ვარ: რომ საათი არ იყოს, ჩვენს დაწესებულებებ წარმოებებში მეტი ნაყოფიერი მუშაობა იქნებოდა.

ახლა ყველას უძევს ჯიბეში საათი და ყოველ წუთში შიგ იცქირება, თუ როდის მოვა სახლში წასვლის დრო.

მერე კიდევ, რა ჭკუა აქვს საათს, როცა მისი ისრების წინ და უკან წაწევა ადვილი საქმეა.

ჩვენ ვფიქრობთ—ყველაზე უკეთესი საშუალება დროის გასაზომად და გამოსაცნობად არის მამალი, რომელიც ჩვენს დროში უმთავრესად მხოლოდ სოფელში ასრულებს იმ დანიშნულებას, რასაც ალმასკომის საათი ქალაქში

უნდა ითქვას, რომ მამალი ყოველმხრივ სჯობია საათს. იგი არასოდეს არ მოიტყუებს, როგორც ამას ჩვენი საათები სჩადიან. მას არ სჭირია ის დიდი ხარჯები, როგორიც საათს.

ვსთქვათ: სოფლად ხარ და შენმა მატყუარა საათმა დაისვენა, გაფიცვა გამოაცხადა. შენ იძულებული ხარ მამლის ყივილზე მომართო იგი. ამ გვარად საათი მისდაუნებურად დამოკიდებულია მამლის ყივილზე.

---

*) არა მგონია, რომ ეს ინგლისელის ნათქვამი იყოს, რადგან ინგლისელისთვის ოქროზე უფრო უძვირფასესი ქვეყნად არაფერი არ არის. ანდა თუ ასე ფიქრობს, მხოლოდ იმიტომ, რომ განსაზღვრულ დროში მას მეტი ოქრო შეჰმატოს. ამგვარად, მაინც ოქრო არის მისთვის ყველაფერი.

**) გასაკვირველია, როგორ გამოეპარათ ჩვენს მუშკორებს ეს გარემოება და ამის შესახებ წერილი არ მოათავსეს.

ჭ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

მამალი არასოდეს არ შესწყვეტს თავისს მოვალეობას ასრულებას, თუ მას კისერი არ წაიჭრეს და მასგან ჩახოხბილი არ გააკეთეს.

ჩვენს ყველა სოფლებში საათის მაგივრად მამალს იყენებენ—და, აბა, ნახეთ, თუ ოდესმე დაჰგვიგნებია გლეხს სამუშაოზე წასვლა, ან და დილით თავის დროზე ადგომა. ახლა, დილით 9—10 საათზე შეახედეთ საბჭოთა დაწესებულებებში; ვერ ნახავთ ბევრ მოსამსახურეებს, და თუ შეწუხდებით—მათ სახლში მიხვალთ, ნახავთ, რომ ისინი ლოგინში კოტრიალობენ.

რა საჯობია იმას, როცა სოფელში ყველა მამლები მორთავენ ყივილს, როგორც ქალაქში ქარხნის საყვირები. მამლები მთელ სოფელს აღვიძებენ.

აბა, ახლა ნახეთ, ქალაქში თუ შეუძლია საათებმა მცხოვრებლები გააღვიძონ?!

ტფილისში რამოდენიმე საათი რეკს, მაგრამ მათი რეკა გასაღვიძებლად გამოუსადეგარია, რადგან ყოველ საათში რეკს*). მამლები კი მხოლოდ ორხელ იყივლებენ: შუაღამისას და გათენებისას (სურ. 7).

„დროის ხაზომი“

სურათი 7

თუ გინდ საათები მამლებსავით ორხელ რეკდენ, მაინც არ გამოგვადგება; იმათ მაინც არ შეუძლიათ არა თუ მცხოვრებთა გაღვიძება, არამედ მილიციონერებისაც, რომლებიც, თითქოს ღამით ქალაქს ყარაულობენ**) მაგრამ ტკბილად იძინებენ*). (სურ. 9)

„ძილშიაც საგუშაგოზე სდგას“.

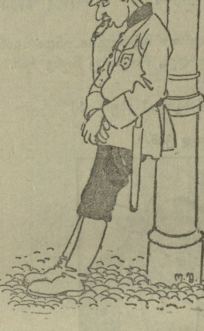

სურათი 9.

„[illegible]“.

სურათი 10.

ამიტომაც არის, რომ ქურდობა ასე გახშირდა.

ალმასკომს ძვირი არ დაუჯდება, რომ თითოეულ მილიციონერს საათის მაგივრად მამალს უყიდდეს და თავზე დაუჯენდეს**) (სურ. 10).

გათენებისას მძინარე მილიციონერს მამალი გამოაღვიძებს და არა გამვლელი მოქალაქე, როგორც ეს დღეს ხდება.

ბოდიშს კი ვიხდი ზოგიერთების წინაშე, მაგრამ სათქმელი უნდა ითქვას.

ასე მგონია, რომ ავტომობილი არც ისე ხელსაყრელია სახელმწიფო ჯიბისათვის, როგორც ეს ბევრს ჰგონიათ.

აი მაგალითად: თავისუფლების მოედნიდან სადგურამდე ერთი სპეცის ერთი ცოლის და ცოლის ერთი ძაღლის გადაყვანა მანქანას დაუჯდება ერთი მანეთი მაინც. სურ. 11.

„დიდხარჯიანი ხაშუალება“.

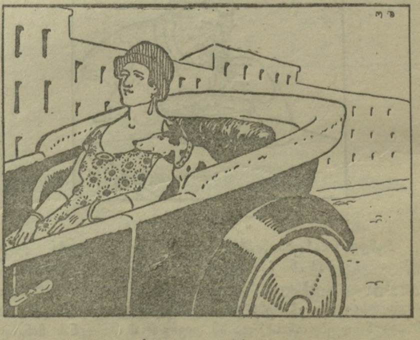

სურათი 11.

ქალი და ძაღლი იწონიან 3 ფუთს და 10 გირ.

ამავე მანძილზე მუშას აჰკიდებენ ზურგზე შვიდფუთიან ტვირთს და აძლევენ 50—60 კაპ (სურ. 12).

„ერთგული დარაჯი“

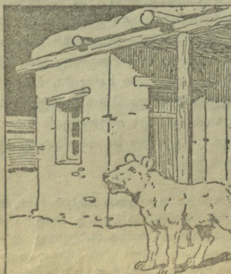

სურათი 8

*) წარამარა აღვიძებს ხალხს და შეიძლება ეს იყოს მიზეზი, რომ დილით ადრე ვერ დგებიან. ქ.

**) სოფლად გლეხის სახლის ძაღლი ყარაულობს. (სურ. 8)

*) კარგი იქნებოდა: ალმასკომი მიჰბაძავდეს სოფელს და იმ უამრავ ძაღლებს, რომლებიც ასე გამრავლებულია ჩვენი ქალაქის ქუჩებში, მოიხმარდეს ქალაქის დაცვის საქმეში. მაშინ მცხოვრებლები უფრო უზრუნველყოფილი იქნებიან ქურდებისაგან.

**) თუ კი იმდენი ბარგი-ბარხანა აჰკიდა, ბარემ ესეც მოუმატოს.

„იაფფასიანი ხაზუალება“.

ს უ რ ა თ ი 12.

აქედან აშკარაა, რომ მანქანა არა თუ არ არის ხელსაყრელი, კიდევ მეტი: ძალიან საზარალო საქმეა. ასე არის მხოლოდ სახელმწიფო მოსაზრებით. მაგრამ, რადგან ახლა მანქანები უმთავრესად ყველა სახაზინოა და მათ ხარჯებს ხაზინა კისრულობს, ამიტომ კერძო პირთათვის მათი ხმარება არაფერი არ ჯდება. ამგვარად, კერძო მოსაზრებით, მანქანა უფრო ხელსაყრელია, რადგან მისი ხარჯები შენს ჯიბეს არ აწვება, ვიდრე მუშა, რომელსაც გასამჯელო დაქირავებულმა უნდა მისცეს.

ამ უპირატესობის წართმევა არ შეიძლება—და ამიტომაც არის, რომ სახელმწიფო მანქანებს წარამარა აქროლებენ სადაც და ვისაც მოეპრიანება.

აი, ყველაზე უკეთესი და მოსაწონი, თანაც სახელმწიფოსათვის მეტად სასარგებლო გამოგონება.

ეს არის ცეცხლგამძლები (несгараемая) კასა.

„Несгараемая касса„

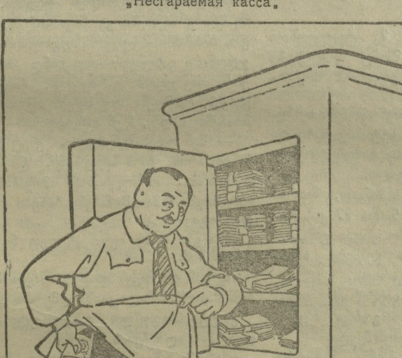

ს უ რ ა თ ი 13

ამბობენ: ფული ეშმაკის გამოგონილია [illegible] ალბათ და ალბათაც ასე უნდა იყოს... იგი ვის არ შეაცდენს... [illegible] არ უყვარდა ქრისტეს? კი უყვარდა, მაგრამ ფულმა შეაცდინა... ანდა, მეორე ინტერნაციონალს არ უყვარს მუშათა კლასი? კი უყვარს, და უყვარს კომუნისტებზე უფრო, მაგრამ ფული აცდენს მათ და თავს აყვარებს... ვის არ უყვარს ფული... (რა ვიცი; მე კი ძალიან მიყვარს).

ყველამ კარგად ვიცით, რომ ამ ბოლო დროს ძალიან მოუხშირეს ადგილკომებმა კავშირის ფულის გემოს გასინჯვა. მათ ადმინისტრაცია სასტიკად ეპყრობა, მაგრამ ქვეყანა ჩალით დახურული ხომ არ არის?.. სასამართლო შედის მდგომარეობაში, რომ ფული ეშმაკსაც შეაცდენს—და დედაშვილურად ეპყრობა.

ჩვენს სურათზეა დახატული (სურ. 13) ადგილკომის მდივანი, რომელმაც გამოიგონა კავშირის ფულის შემნახველი კასა მუცელში.

მართლაც, ნამდვილი „ნესგარაემაა კასა“ ეს არის. დაცულია ცეცხლისაგან და ფული სამშვიდობოს არის მუცელში.

საბედნიეროდ ასეთი სალარო ბევრ ადგილკომებშია და შეგვიძლია დამშვიდებული ვიყოთ.

——

ჩვენ ამდენ ხანს უმთავრესად ტეხნიკაზე გვქონდა ლაპარაკი. ამით მინდოდა დამესრულებია ეს წერილი, მაგრამ სათაურში მეცნიერებაც სწერია. თანაც დღეს ტეხნიკა და მეცნიერება ორი განუყრელი რამ არის. ისინი უკვე ერთმანეთზე დაიქორწინეს და ჩვენც აღარ მოვინდომებთ მათ დაშორებას.

ჰო-და ტეხნიკასთან ერთად ქვალ-ქვალ მეცნიერებაც წინ მიდის.

ახლანდელი ცხოვრება სავსეა ათასგვარი გაჭირვებებით და უბედურებით. ადამიანი მარად ფიქრშია—თუ როგორ გაიტანოს თავი. მას სახეს არ შორდება ჯალვრემილობა, მას არა აქვს სიცოცხლის ხალისი (სურ. 14),

„სიცოცხლე-შეძულებული“.

ს უ რ ა თ ი 14.

ამ გარემოებას დიდი ყურადღება მიაქციეს (სარაჯებმა) და გამოიგონეს წამალი.

ეს წამალი მზადდება ყურძნის წვენიდან და უწოდებენ მას ღვინოს. საკმარისია ერთი კვარტი მისი დალევა, რომ ეს მოწყენილი, ცხოვრება-მობეზრებული ადამიანი გამხიარულდეს, გაიცინოს და სიცოცხლე შეიყვაროს. (სურ. 15).

——

რამდენი ავადმყოფებია, რომლებსაც არ ეძინებათ. (მედიცინა „ძილგატეხილებს“ უწოდებს მათ).

საკმარისია ავადმყოფმა ეს წამალი კვარტზე მეტი დალიოს (ზოგს კვარტიც ჰყოფნის, ზოგს ნაკლებიც), რომ მას ტკბილად დაეძინოს, სადაც არ უნდა იყოს.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„მხიარული“ და „სიცოცხლე შეყვარებული“.

სურათი 15.

„ტკბილი ძილი“.

სურათი 16

ამის მაგალითები ბევრია ჩვენს ქუჩებში. (სურ. 16)

— —

ბოლო დროს მედიცინას გიგიენა და ფიზკულტურა დაუპირდაპირდა.

„მთვარის ვანები“.

სურათი 17.

ჯანმრთელობისათვის დღემდის მზის სხივები პირველი საშუალება იყო, მაგრამ როგორც ჩვენი აგენტი (კაკტი) იტყობინება აბასთუმანიდან, იქ გამოუგონიათ: არალეგალური მთვარის ვანები.

მთვარიან ღამეში წყვილი, ემალება რა მეორე წყვილს (აქედან არის მისი სახელწოდება: არალეგალური), ღებულობე მთვარის ვანებს (სურ. 17.), რაც კარგად მოქმედობს ჯანმრთელობაზე.

ქინქარი.

„თავმჯდომარე“

ყველაფერი წინ მიდის, ყველას ეშველა—მაგრამ ჩემს საქმეს მაინც საშველი აღარ აქვს, მე მაინც გაყინული ვარ ერთ ალაგას, აქ იქნა ჩემი წინ წაწევა, დაწინაურება. რაც მე ამავე ადგილზე ვარ, მას შემდეგ, მგონი, კუ მიწას გარშემო შემოივლიდა; მე კი ისევ აქ ვარ და ძველებურად.

რატომ ტელეფონი, ავტომობილი და კაბინეტი არ უნდა მქონდეს მე?! აგერ სამი წელიწადია მილიციის ადგილკომში ვმუშაობ... სახელწოდება ჩემიც თავმჯდომარეა და სხვისიც. თუ თანასწორობაა, მაშინ—თავმჯდომარე, ადგილკომის იქნება იგი, სახკომსაბჭოსი, თუ კულტკომისიის, სულ ერთია—ყველა თავმჯდომარეები ერთგვარი უფლებით უნდა სარგებლობდეს.

ჩემი ხელით შეუდექი ჩემი კაბინეტის მოწყობას. ერთი დამტვრეული დარაბა გამოვართვი ჩვენს „კომხოზს“, შევათეთრე მისი კედლები. დავდგი მაგიდა კუთხეში, მავადგი სკამი ახლოს და არხეინად გამოვიჭიმე... კარებზე დავაწერე:

დაუკითხავად ნუ შემოხვალთ.

ამოვისუნთქე თავისუფლად: თავისი კაბინეტი მაქვს...

მაგრამ მაკლია: ავტომობილი, ტელეფონი და სხვა ასეთები. ამათში ყველაზე უფრო ტელეფონი მაინტერესებს.

— სხვა თუ რადიოთი კონცერტებს ისმენს, რა იქნება, რომ მე ტელეფონით ცენტრალნიაში ქალებს მაინც ვეჭუკჭუკო მეთქი—და შეუდექი ტელეფონის მოწყობის საქმეს.

დიდი რიხითა და თავმოწონებით შევალე ქსელის გამგის კაბინეტის კარები და სერიოზული კაცის სახის გამომეტყველებით გადავეცი ჩემი სურვილი.

— ძლიერ კეთილი, ამხანაგო, მაგრამ წინასწარ საჭიროა 27 მან. და 27 კაპ. შემოტანა—თავაზიანად გამიცხადა გამგემ.

ეხლა კი დაიშალა ჩემი გეგმები. ხმისამოუღებლად გამოვედი გარედ...

„მაგრამ ღმერთი არ გასწირავს კაცსა შენდნით განწირულსა“ მომაგონდა რუსთაველის ეს სიტყვები და გავმხნევდი.

დავისესხე და როგორც იქნა მოვუყარე თავი. მეორე დღეს კიდევ უფრო თამამად შევაღე კარები.

ფული გადავიხადე, „ნარიადი“ ამომიწერეს და წამოვედი დამშვიდებული.

გადის დღეები. ვინც კარებში შემოვა, მე მგონია ტელეფონის გამკეთებელი არის, მარა შენ არ მომიკვდე, ვინ იწუხებს თურმე თავს.

მოვკურცხლე ისევ სადგურისაკენ.

— ამხანაგო, ტელეფონს რატომ არ გვიდგამთ?—წყრომის კილოთი მივმართე გამგეს.

— აპარატი არა გვაქვს. ამხანაგო—მიპასუხა სრული დამშვიდებით.

— აპარატი არა გაქვთ?! თუ უცხოეთში „მეჩისტეებს“ რადიო უდგანა, ნუ თუ მე მათზე ნაკლები გგონივართ? მე, ამხანაგო, ბათომის მილიციის ადგილკომის თავმჯდომარე გახლავარ—თუ გინდ პროფსაბჭოს თავმჯდომარე იყავით, როცა არა გვაქვს, რა ვქნა. თუ თქვენ თვითონ აღმოაჩენთ სადმე, ჩვენ დაგიდგამთ—

— შენ ოჯახაშენებულო, ესეც ხომ ბინა არ არის, რომ ამოვაჩინო და შემდეგ მიმეცით... ორმოცი ბინა ამოვაჩინე, და აბრამოვმა ჩემი ამონაჩენი ბინები ქალებს დაურიგა—

სხვა გზა აღარ იყო: ტელეფონი უნდა აღმომეჩინა.

სხვაგან არ მაქვს დიდი განმავლობა, თორემ ბათომის მილიციაში ღმერთი ვარ.

გავეცი საიდუმლო განკარგულება ტელეფონის აღმოჩენის შესახებ.

ღმერთმა უშველოს და ხელი მოუმართოს შალვა გოგიბერიძეს, რომელსაც, თურმე, ოდესმე ჰქონდა ტელეფონი და შერჩენოდა აპარატი.

აბა, ან რას გახდებოდა პატრონის წინააღმდეგობა. დავავლეთ ხელი და ქსელის გამგეს წარუდგინე.

— ყოჩაღ, ყოჩაღ—შემაქო გამგემ—ამ აპარატს ხვალე დაგიდგამთ—თუმცა ეს „ხვალე“, ძალიან მეწყინა, მაგრამ წამოვედი.

მართლაც, ცხოვრებაში ერთხელ, გამართლდა „ხვალე“: მეორე დღეს ჩემს კაბინეტს მოადგა „მეცნიერება და ტეხნიკა“.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გაისმა ტელეფონის წკრიალა ხმა. მთელ ბათომს ველაპარაკები, ყველა დაწესებულებებს ვიძახებ. *)

საქმე გაჩარხულია: მაქვს კაბინეტი ტელეფონით, მაგრამ მაინც არავინ არაფრად მაგდებს.

სადაც ვზივარ, იქ კედელზე ქაღალდი გავაკარი წარწერით:

„ადგილკომის თავმჯდომარე“

ახლოს:

„ხელისჩამორთმევა აკრძალულია“

თუმცაღა, ქალი თუ შემოვიდა, ამ წესს უწინ მე ვარღვევ.

„თამბაქოს მოწევა აკრძალულია“

მაგრამ ვინც კი შემოვა, სალამის უწინ პაპიროსს ვსთხოვ.

ერთი სიტყვით, კაბინეტი არის და არც ისე დასაწუნია იგი, მაგრამ რად გინდა კაბინეტი, როცა არა მყავს: არც მეკარე, არც მდივანი, არც დამლაგებელი, არც შიკრიკი და არც გაზეთის მომტანი.

რას ვიზამ—კაბინეტის ხათრის და სიყვარულისათვის ყველაფერს მე ვშვრები.

დილის 7-8 საათამდი—ვალაგებ: 8-9. გაზეთები მომაქვს; 9-10—მიმოწერებს ვასრულებ (ე. ი. მდივანი ვარ) 10-11—კი სერიოზულად ვზივარ და ვასრულე თავმჯდომარის მოვალეობას: განცხადებებს წითელი მელნით რეზოლიუციებს ვაწერ; 11-12—კავშირში მამუშავებენ და 12-2 პაკეტებს ვატარებ, (ე. ი. შიკრიკი ვარ).

ამგვარად გაჭირვება დიდი მაქვს, მაგრამ რაკი კაბინეტი და „მეცნიერება და ტეხნიკა“ მაქვს, თავი მაინც ბედნიერად მიმაჩნია.

ავტომობილზე ხელი ავიღე, მაგრამ ერთი სურვილი მაინც მაქვს: მინდა, რომ ჩემი სურათი გაზეთებში მოათავსონ... არ ვიცი ვის მივმართო... ისევ შენ თუ შეგაწუხებ, ჩემო ტარტაროზო. თუ გადიმილებ, იცოდე გადამიღე იმ მომენტში, როცა თავმჯდომარე ვარ და ტელეფონით ვლაპარაკობ, თორემ თუ სხვა მომენტში გადამიღე, შენი მტერია,—ცოლი გამექცევა (თუმცაღა ჩემი ნატვრაც ეს არის) ჩემი ტელეფონის ნომერია 308.

შენი პატივმცემელი: ბ. ოზოლი.

---

*) კარგია თუ თქვენს ცენტრალურ სადგურში მოსამსახურე ქალებს არ სძინავთ, ანდა „არ სცალიათ“, როგორც ეს ჩვენთან, თბილისში, არის,

ტ.

„ორთავიანი ტახტი“

პატარა ფელეტონი

დიდი მთავარი ნიკოლოზ ნიკოლოზის-ძე და კირილე ორივე აცხადებენ თავის უფლებებს „რუსეთის ტახტზე“. ამ ნიადაგზე მათ შორის დიდი მეტოქეობა არის. რუსეთის მთელი ემიგრაცია გაყოფილია ნიკოლოზის და კირილეს მომხრე ბანაკებად.

ჩვენ ეხლაც ვამბობთ, რომ მეფის რუსეთი დაღუპა მრავალთავიანობამ და მეფის უთავობამ, (რაც ჩვენ მეტად გვიხარია და ამისთვის მათ დიდ მადლობას უგზავნით).

რუსეთის მეფის კარგ მომავალში ექვი მას შემდეგ შემეპარა, როცა, ერთხელ, ჟურნალში ვნახე მახინჯ არსებათა სურათები.

აქ გამოხატული იყო ადამიანი, რომელსაც ერთი ტანი ჰქონდა და ორი თავი. ასეთივე სურათი იყო ერთ ერთ ცხოველის.

ვიფიქრე:—თუ ასეთი მოვლენა მახინჯობა არის, მაშ რუსეთის ღერბი—ორთავიანი არწივი—მახინჯი ყოფილა თქო.

სოლომონ ბრძენი (ე. ი. ზურგიელიძე) რუსეთის მეფეებს უქებდა ჭკუას, და მიკვირს: ამ ჭკუიან მეფეებს სახელმწიფო ღერბად რატომ ორთავიანი არწივი აურჩევიათ! ორთავიანობა ხომ—მახინჯობაა!?

მაგრამ ისეთი თავები, როგორიც რუსეთს განაგებდენ, ათასი რომ გადაადულო, ერთ ხეირიან თავს ვერ მიიღებ, რადგან როგორიც შემადგენლობა არის—ნარევიც ისეთი გამოვა. ასე იყო წარსულში.

მაგრამ ახლა, როცა რუსეთის „მეფეები“ სხვადასხვა ქვეყნებში არიან (არა მეფეებად, არამედ მაწანწალებად), კიდევ ორთავიანობაზე ოცნებობენ.

კირილე და ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძე ორივე აცხადებენ „თავის უფლებებს“ „რუსეთის ტახტზე“.

ჩვენ რა გვენაღვლება „გული მოიფხანოს“ ამ გაუბედურებულმა ხალხმა და „ტახტის იმედით“ გააჩანჩალონ თვისი დღენი, რომელნიც მიწურულან.

ამ ორ „მემკვიდრეთა“ შორის „ტახტის შესახებ“ მეტოქეობა არის. ჭკუასთან ახლოს არიან. (მერე რა უყოთ, თუ ჭკუა მათგან შორს არის) მართლაც ბრძოლამ უნდა გადასწყვიტოს საკითხი. ორთავიანობის სიმახინჯე უნდა მოისპოს.

ჩვენ არც ისე გაბოროტებულნი ვართ „ყოფილ დიდებულებზე“, რომ კარგი არ უსურვოთ.

უსურვებთ ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძეს და კირილეს ორივეს გაიმარჯვებიოს ერთმანეთზე:

პირველს მეორე დაემარცხებიოს და მეორეს პირველი.

ორივეს მიმართ მიუდგომელი ვართ, რადგან ჩვენთვის სულერთია მათი ერთმანეთზე გამარჯვებაც და დამარცხებაც.

კონ-წარი.

გოგიელას გასაჭირი

(იმერული სცენა)

დიდება შენ სახელს უფალო!..

ბიჭო, სიდან გეგო ამ ევროპიამ ჩვენი პურ მარილის ამბავი, რომ ყოველ კიდრიდან ასტე ბეჭირივით დაგვესიენ ეგი სტუმრები და დელეგატები!!.

არა, ქე კი მეუმბებოდა ბაბუაჩემი, რომე საქართველოს პურმარილის ამბავი თელმა ქვეყანამ იცისო, მარა თუ მართლა, ევროპაზე იყო მოდებული ეგი ამბავი, არ მეგონა სწორეთ!

აჰშენათ ღმერთმა, მეიდენ—სტუმარი ღვთისაა. სტუმარ-მასპინძლობაში კი გვიწერია პიატი, შენ სხვაი თქვი თვარა...

მაინც-და რომ გააჭრელენ ამ გაზეთებში ეგი უშველებელი ამბლენძები? ყველა დაგვიბარეს: ქალი და კაცი. „არცენ დარჩეს სახლში და ყველა ერთად შევხვდეთ სტუმრებსო!"

მეც ვიფიქრე: ქეიფი, ლხინი, ცეკვა თამაში ჩემი მოგონილია თქვა—გადავწყვიტე, რომ სწორედ სასახელოთ კვარანჭინა კესარიით შევხვდერდი გერმანცკი სტუმრებს და ჩემი ბიჭობა მეჩვენებია.

მე შენ გითხრა ვერ მოვსხენ თუ, რა! სტუმრობაში და პურმარილში არ დავალამე ჩემი დღე და სოფელი!! სტუმრიბა და პურმარილიზა სულ რომ ჩემი კესარიის იუპკა დამირჩეს დასწინდრავი, მაინც სირცხვილს არ ვჭამ და, რომ ეკადრება ქართველ კაცს, სწორეთ ისტე დოუხვდები სტუმარს. იმიზაა, რომ თელათ გამოხნეკულია ჩემი ოჯახი და ვირთხები სიმშილით სულს ლაფავენ, მარა კუდის რიკამდე რომ გამძვრეს ტყავი, მაინც მეზობლს არ ვათქმევ, რომე გოგიელა უპურმარილოაო და სტუმარს ვერ დოუხვდაო. ტერიც ვიცი და მოყვარეც, სხვაი დამპატიჟებს და არც იმაზე ვიტყვი ვარს. საცხა კასრული გარიხინდება, ჩემი კესარიე მისი დაურათ და ბუზიკით იქნება და მეც მის წინ ვირ დარჩებილი, რავარც სარიევით. ვაკვრიებ კესარიას ბუზკანტს და მე კი უარ ლეკურს. ვაი სული, ამ ხაზურძაკივით გარგვალებულ ბარიშნებს რომ ჩამოუქროლებ მიშინისავით, ნამდვილ კაი საყურებელია, თქენ ნუ მოუკვდებით ჩემს თავს! ისტე ვართ აწყობილი მე და კესარიე, რავარც ჩანგური. ღმერთმა ნუ ქნას: ნაიველა, ქორწილი და რომე შეკრებილება, რომ მე და კესარიე იქანა არ ვიქნეთ. ხო და, რაღაა ღმერთმა კი გვაღირსა ევროპელცკი ხალხის სტუმრობა, რავა დავაკლდებოდი ამ ამბავს, რავა გამიწყრებოდა ღმერთი!

თუ კი სილიბისტრო სიკ ნელაშვილის ოჯახი მოილხინია და სტუმრებთან კაცი გამოჩინია, ეგი გერმანცკი სტუმრებთან თავს გამოჩენა, ეს ხომ საქვეყნო საქმეა თქვა ვიფიქრე და მეც ავწყე, მორთე პრუჟინი ჩემს კესარიას და მისი წყობილებით წევყვანე იმ ჯარში გერმანცკი დელეგატებთან მოსალხენად.

დედა, რა ნახა ჩემმა თვალებმა! ამდენი ხალხი, შე კაცო, რომ წვიმა და რომ თოვა! თელათ გამესკნილი იყო რუსთაველის ულიცა! თუ გამევჩინე თავი, ახლა თქვა ვიფიქრე. აბა, მზათ იყავი თქვა უთხარი კესარიას და რავარც ხელი დაგიქნიო, მინუთში აპრიწინე ბუზკანტი თქვა.

მოემზადა . კესარია და ესაა ჩემ დაქნევას უცდის, მარა რომ გაიჩეს ეგი რეჩები და გააგრძელეს ლორის შიგანივით, აღარ იქნა მისი გათავება! ილაპარაკა ერთმა, ილაპარაკა მეორემ, მესამემ, დეიწყო მეოთხემ. ამევიდა სული ზევით!

ვიფიქრე: ამან ეს რეჩი რომ გააგძელა, ნამდვილ ტოლიბაშია და, ალბათ, რაცხა დიდ სადღეგრძელოს სვამს თქვა და მეც ყანწეთ მოვემზადე. უთხარი კესარიას: აბა, მზათ იყავი და, რავარც დავაქნიო, მინუთში ამყევი თქვა.

„ბიჭო, გეყურებ და რომ არაფერი ეშველა შენ დაქნევასო!" გაჯავრებით მითხრა კესარიამ.

უყურე სამი საათი და რავარც იქნა დეიძახა, ეს ვინცხა იყო: „გოუმარჯოსო!"

ნამდვილ გაათავა სადღეგრძელო თქვა, ვიფიქრე და მინუთში ვანიშნე კესარიას. მანც აპრიწია ბუზკანტი და მეც, რავარც მიშინი, ისტე გავფრინდი და დოუარე ლეკური! დოუარე, მარა ვიღამ მაცალა! იგრიალა დუხოი ბუზიკამ. ამყვირდა ხუთი ზურნა ერთად და ეგი ჩემი კესარიის ბუზკანტი სადა ისმის! უმატა და უმატა კვრას წაწყალმა კესარიამ, მარა რას გახდება. მე ვუარ, დავტრიალებ, მარა ვის ნაკრავზე ვცეკვავ რომ არ ვიცი!

მსკანჩენ ხელი და ქე არ გამაჩერენ! „აქანე ცეკვა არ შეიძლება, აქ ლაპარაკიაო და მოგვისმინეთო".

დედა გედვირიე კაცი! ჩემი ლეკურიზა გადარეულია თელათ ჩვენი კუთხე და აქანე, რავა გამაჩერენ ისაი ხუცესის ჯორივით! მე ლეკური დავიწყე და გამაჩერონ!.. ეგი არ მომეწონა მიდღემჩი, თვარა კესარიამ იცის ჩემი ხასიათი, რომ დევიწყებ—ემმაკი ვერ გამაჩერებს, სანამ არ გავათავებ.

ვჭამე სირცხვილი და რაღაი! გული მოშივიდა; რომ ჩხუბი მექნა, თელათ მევიჯაყებოდით ქართველები. სტუმრები იტყოდენ რომე: ქართველებს ჩხუბისა და ლაილაის მეტი არაფერი ცოდნიანო და მეც იმიზა ჩევგდე ენა; რას ვიზამდი!

მაინც და ამდენი ლაპარაკით ენა აღარ დეეღალენ... ამდენი სუდში რომ ელაპარაკენ, ოთხმოცდა-ჩვიდმეტ საცემბიროს გაამართლებდენ, მე და ჩემმა ღმერთმა! საწყალი კესარია თელათ მეახარჩა, თელათ დადნა სირცხვილით. მისი ბუზკანტის დაკვრა გათქმულია ჩვენს ვეზდაში და მეც ამიზა წამეიყვანე, რომე ამ უცხო სტუმრებთან თავი გამომეჩინა, მარა თავის გამოჩენა კი არა, თელათ მე... [illegible]

წამევიყვანე სახლში; მორთო ტირილი და ველარ გავაჩერე!

— „არა, რავა გაგიბედენ, რომ ცეკვა არ გაცალესო!".

ვეუბნები:—ბიჭო, მე კი არა ნიკოლოზი გადმოაკონტრაბანდეს ტახტიდან და მე მისი ემმაკი ვარ თქვა.

რაც იმან ცრემლი დააქცია, ორმოცდა ათი მიცვალებული გასვენდებოდა.

რომ სწერენ გაზეთებში: „სოფელს მიხედეთ, სოფელსო"... რავა, სოფლელებმა არ ვიყავით მე და კესარია, რომ არაკაცმა ყურადღება არ მოგვცა?! მანდამაინც ლაპარაკი მეესმინეო! სტუმრებს, შეკაცო, ლაპარაკი და ლაი-ლაი კი არა უნდა, იგენს მოლხენა, ცეკვა, თამაში და უშველებელი ყანწი.

დედა, რავა მევასპეთ, რავა შევრცხვით ეგი საქარ-ყინულივით ტკბილი ცოლქმარი! ახლა, რომ სთქვან იმ სტუმრებმა, რომ გოგიელას ცეკვა არ ცოდნიაო, რას იტყვის ევროპა! ხომ გამოვწყდით იმ განათლებულ ქვეყანაში მეც და კესარიაც!

მე მგონია, პატარა მაგ სტუმრებსაც გაევონებათ არაკათ ჩემი ამბავი. რა ვიცი, ჩვენს მუხურობა ყველამ იცის ჩემი ლეკურის ამბავი და დევაჯერო, მაგენის ყურს არ მოხვდებოდა ეგი! ქე მაინც არას იტყოდენ გლახას იმ გერმანიაში და ჯანაბა ჩემი თავს!

გოგია.

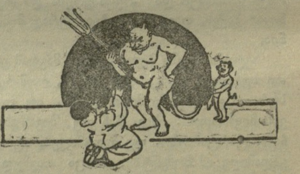

კრება თუ სცენა?!

საბავშო ეზოში თავი მოუყრიათ მუშამოსამსახურეებს. სამსახურის შემდეგ სახლში წასვლა ეჩქარებათ, მაგრამ ვერ უშვებენ. მოდის ადგილკომის რწმუნებული.

— ამხანაგებო, დღეს მუშაობა სამ საათზე მოვათავეთ, ჩვეულებრივზე უფრო ადრე, ამიტომ სახლში წასვლამდე ვხსნი კრებას.

ერთი მუშა. ავირჩიოთ თავმჯდომარე და მდივანი და გაგვაცნოს, თუ რა არის დღის წესრიგი.

ადგილკ. რწმ. თავმჯდომარე საჭირო არ არის; მისი არჩევა დროს წაგვართმევს. დღის წესრიგში არის: 1. ვასიკოს უგინებია ქალებისთვის და უშვერი სიტყვებით მიუმართავს... ერთხელ და სამუდამოთ უნდა ავმოვიღოთ... ფრიად საყურადღებოა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ეგრედწოდებული „რკიანი მატარებელი“.

2. ქალების უფროსი თხოულობს გამოცვლას...

შემდეგი კი მიმდინარე საკითხები.

მეორე მუშა. მე როგორც ვიცი—ჩვენებში ვასიკო თავს დამნაშავეთ სთვლის.

ვასიკო. მე ჩვენებში, რომლიც უნდა გაიგზავნოს სამმართველოში, თავს დამნაშავეთ არ ვცნობ, მაგრამ აქ კი ბოდიშს ვიხდი.

ერთი ქალი. Я извиняюсь, грузинского языка не понимаю; Что говорит Васико?!

მესამე მუშა. ამხ. რწმუნებულო, ფულს რატომ არ მაძლევ? ფული მინდა... სხვას თუ მიეცი მე რა ვარ?!

ადგ. რწმ. მაშ, ამხანაგებო, საკითხი ამოწურულად მიმაჩნია.

მეოთხე მუშა. (ხმაურობაა) ამხანაგებო, წესრიგი დაიცავით, რაშია საქმე? სიტყვა მაქვს სათქმელი.

ადგ. რწმ. მაშ გადავიდეთ შემდეგ საკითხზე: უფროსი ქალის არჩევა.

ერთი მუშა. ისევ ის იყოს, ვინც იყო.

უფრ. მუშა ქალი. ამხ. მე არ შემიძლია ხელმძღვანელობა,—რთული საპასუხისმგებლო საქმეა!..

ერთი ქალი. ამხ. რწმუნებულო, უფროსი ქალის დაუკითხავად რატომ მიეცით სამ ქალს ფული?

მეორე მუშა. ამხ. წავიდეთ წითელ სასადილოში და წითელი ღვინო გადავკრათ. (სიცილი, ხმაურობა).

ერთი ქალი. Скажите, пожалуста, что сказал Васо на счет моего заявления?

ადგ. რწმ. (კრებას) Вчем дело? სიწყნარე, წესრიგი დაიცავით.

ერთი მუშა. თავმჯდომარე ავირჩიოთ, თავმჯდომარე და მდივნად, თუ გინდა, შენ იყავი.

ადგ. რწმ. ვინ ხართ მომხრე დარჩეს ქალების უფროსად ისევ ის, ვინც იყო?

უფროსი მუშა ქალი. სიტყვის ნება... რაშია საქმე?.. სიტყვის ნება. (ხმაური, სიცილი, სიმღერა).

ხმები: არ გვინდა... არ გვინდა... კი გვინდა... კი გვინდა... ახალი... ძველი... ძველი.., ახალი...

ერთი მუშა. თავმჯდომარე და მდივანი ავირჩიოთ.

ხმები: წითელ სასადილოში... ბაღში... სახლში... მშია... გასულია... არ მინდა... კი მინდა... ძველი... ახალი,..

ერთი ქალი. На счет моего заявления как дело?

ადგ. რწმ. სიწყნარე, ამხანაგებო...

ერთი მუშა. თავმჯდომარე და მდივანი ავირჩიოთ.

ადგ. რწმ. ამხანაგებო, მიმდინარე საკითხებზე გადავდივარ.

ხმა. ყირამალას.

ადგ. რწმ. Заявление, прошение თხოვნა (კრება ჩუმად მიიპარება).

მეოთხე მუშა. დააჩქარე სიტყვები ხალხმა რომ არ გაგასწროს. (ყველა აირევ-დაირევა).

ადგ. რწმ. კაცო, ვინმემ სადილზე დამპატიჟეთ.

ვასიკო. მე დაგპატიჟებ; წამოდი, წავიდეთ (მიდიან).

ერთი მუშა. თავმჯდომარე ავირჩიოთ და საქმე გავარჩიოთ (შეჩერდება) ბიჭოს!

კრებაა თუ სცენა!?

გიპწკინე.

„გაყრა"

(გაგრძელება*)

მხაჯული. (სიმხას) ხომ თვითონ თქვენ თხოულობთ გაყრას?!. საბჭოთა კანონების ძალით თქვენ ქმარს უფლება აქვს...

ხიმხა არა, შენ შემოგევლოს სიმხას თავი! მაგაზე როგორ დავთანხმდები?! მგონია, მეხუმრები... ვაი-ვაი-ვაი... ცოცხალად გინდათ დამმარხოთ?! ოშუაყას შეშინება მინდოდა და შენ კი სულ ბოლოს მიღებ? არა, შენი ჭირიმე, არა...

მხაჯ. მაშ თქვენ თხოვნაზე უარს ამბობთ?

ხიმხა. რავა?

მხაჯ. აღარ გინდათ გაყრა?

ხიმხა. არ შემიძლია, შენი ჭირიმე, რომ მაგან ჩემს მერე...

მხაჯ. მე თქვენ გეკითხებით:—აღარ გსურთ გაეყაროთ თქვენ ქმარს?

ოშუაყა. რადგან მე შემეძლება მერე ცოლი შევირთო—თანახმა ვარ გავეყარო, ხოლო მაგი კი ქალიშვილად დარჩეს სამუდამოდ.

მხაჯ. ეს არ შეიძლება; თქვენს ცოლსაც აქვს უფლება—გათხოვდეს.

ოშუაყა. ვინა? ვინა? ჩემი სიმხა უნდა გათხოვდეს მეორედ და მე ცოცხალი ვიყო?! ვაი, ამ ჭამას! რას მილაშქ შენ?! მაგ არი კანონი? ვაი, შენი ჭირიმე, ამდენი შუტიტიც არ ვარგა!

მხაჯული. გელაპარაკებით, რომ—თქვენს ცოლს ექნება ნება მეორედ გათხოვდეს.

ხიმხა. (ოშუაყას ნიშნის მოგებით) დიახაც გავთხოვდები!.. აბა, რავა გეგონა შენ?! საქორწილო თეთრი კაბა ზანტუკში მაქვს შენახული... თვალებს დაგიბრეცავ, შენ ბრუციანო.

ოშუაყა. ვის დოუბრეც შენ, ვასა? ვასა?! ვაი, შენ ცხრაკუდავ... იმისთანა საქმეს გიზამ, რომ—გათხოვების მაგივრად საკვდილი გინატრებოდეს... ბატონო სუდია, მე სალასინი არა ვარ მაგის გათხოვებაზე... არა, ბატონო სუდია... ისე იცოცხლე.

მხაჯ. მაშ რისთვის მოდით ჩემთ ნ?!

ხიმხა. არა, შენი ჭირიმე, შენ გენაცვალე; აღარ შემიძლიან მაგასთან ცხოვრება... სული ამომართვა... ოოოოი, რო იცოდე, ბატონო სუდია, რა ვიყავი... ოოოი... უწინ რო გენახე და გაგეშინჯე, ჩემზე უკეთეს ვერაფერს ნახავდი. ზარბაზანივით ვიყავი... ახლა კი, ახლა კი რაღა ვარ? უკანასკნელი წვეთი სისხლი ამომწოვა.

ოშუაყა. ვინ ამოგწოვა? ვინა?.. მე? მე?. ვაი, ისე იცოცხლე!

ხიმხა. ისე ვიცოცხლე!.. არ ამომწოვე?. არა? არა?..

მხაჯული. მაშ თქვენ აღარ შეგიძლიათ ერთად ცხოვრება?!

ოშუაყა. არა, ბატონო, შეუძლებელია... ერთი-ორი წელიწადი ვცხოვრეთ მაგასთან და მერე მიხდებით ჩემს პალატენიას. აი, ბატონო, მაგალითად: ამას წინად ცოციალისტი დამიძახა! აი, შე ცოციალისტოო.. ასე გამლანძღა! ისე იცოცხლე... კიდევ კარგი, რომ არავის გაუგონია, თორემ სირცხვილით სად უნდა გამომეყო თავი?

მხაჯული. მერე რა! განა სოციალისტობა ცუდი რამ არის? (სწერს)

ოშუაყა. კაი, შენი ჭირიმე... შენც დამცინი? ვაი იმათ! უი იმათ!

ხიმხა. მერე შენ რა დამიძახე არ გახსოვს?! ბატონო სუდია, ვიტყოდი მარა მრცხვენია.

მხაჯული. არ არის საჭირო.

ხიმხა. რომ არა ვსთქვა, არ შემიძლია. ასე მითხრა, ბატონო, მაგან... ვაი, შენ ოშუაყა, ენა რატომ არ გაგიხმა!.. ბატონო სუდია, ასე დამიძახა: აი, შენ კომსომოლკა!.. (ოშუაყას) სიკვდილი არ გირჩევნია ახლა, შენ უბედურო?!

ხოსრო. მერე, რა არის ცუდი მაგ სიტყვაში, შე გამოყრუებულო? გოუნათლებელი ბიხარ, ბოლოშე ნიჩაო.

მხაჯული. ხოსრო, შენ ნუ ერევი საქმეში, შენ არავინ გეკითხება (მორჩება წერას) მოაწერეთ ხელი.

ოშუღა / **ხიმხა** } წერა არ ვიცი, შენი ჭირიმე.

მხაჯული. თქვენი თხოვნა დაკმაყოფილებულია...

ოშუღა / **ხიმხა** | (მხიარულად) მადლობა ბ. სუდია.

მხაჯული. თქვენ ამიერიდან ერთმეორესაგან განთავისუფლებული ხართ. ეხლა შეგიძლიათ წახვიდეთ (გადის).

ოშუაყა (გაკვირვებული) აჰ!

ხიმყა (ესეც გაკვირვებული) რაო?

ხოსრო რაო და ქარცეცხლი თქვენს თავს. გაგყარეს და საქმეც გათავდა, გაგითავდათ სიცოცხლე... წადით; დღეის იქით აგი შენი ცოლი არ არის და შენ მაგის ქმარი აღარ ხარ?

ოშუაყა. ვაი, ვაი,

ხიმხა. უი... უი—

ხოსრო. ვაი თქვენდა—წელკავი?

ოშუაყა. / **ხიმხა.** } რავა? გაგვყარეს?!

ხოსრო. რავა და ისე!? თქვენ არ თხოულობდით—გაგვყარეთო?! ახლა თქვენ ცოლქმარი აღარა ხართ.

ხიმხა. რას იბრიყვებ, შე უბედურო?!

ხოსრო. კი არ ვიბრიყვებ, მართალს გეუბნები. იშოვე ახლა საქმრო და გათავდი; ქორწილზე ქე დამპატიჟე.

ოშუაყა. სად სწერია მაგე?

მხაჯული. (შემოდის სახლში წასასვლელად ჩაცმული) თქვენ რაღას უცდით აქ? აკი გამოგიცხადეთ, რომ თქვენი საქმე გათავებულია მეთქი. შეგიძლიათ მიბრძანდეთ.

ხოსრო. არ სჯერათ.

მხაჯული. რა არ სჯერათ! თანახმად მათი თხოვნისა—გაყრილნი არიან, ერთსაც და მეორესაც შეუძლიათ სხვებზე დაქორწინდენ. (მიდის).

ხიმხა. ამას რა მილამი, ბატონო სუდია?! მე მარტო შეშინება მინდოდა.

მხაჯული. ეჰხ! რა გელაპარაკოთ... მე არა მცალია. ხოსრო გაიყვანე ორთავე. (გადის).

(ოშუაყა და სიმხა უცქერიან ერთმანეთს; შემდეგ ორივე აქვითინდება).

ხიმხა. ვაი, მე უბედურმა რავა დავაქცეე ბითი!.

ოშუაყა. ახლა ტირი? ახლა ტირი, რომ ამომაგდე ძირიან-ფესვიანად? მეორეთ გათხოვება მოინდომე? ახლა არ გაგალავაშო ჩემებურად?!

ხიმხა. (ტირილით დაუჩოქებს ოშუაყას) ოშუაყა, მაპატიე, შენი მუხლების ჭირიმე. ანტუკატმა შემაცდინა!

ოშუაყა. სად წევიდე ახლა? რომელ ჯამაათში გამოვყო თავი? იქნება შენ გვიშველო რამე?

ხოსრო. მე რა უნდა გიშველო?!

ოშუაყა. სუდებში გამოსულქისინებული ხარ; თუ მოინდომებ—ქვეყანას გადააბრუნებ.., შენი ჭირიმე გვიშველე.

ხიმხა. ჩემი ბაშმაკები შენზე ალალი იყოს, ოღონდ გვიშველე.

ხოსრო. („დიდკაცურად" ჩაცდება მსაჯულის სავარძელში) მოითმინეთ... ეს საქმე მეტად ძნელია, მაგრამ ვეცდები რამეფრად გამოვაჭიხრაკო, მხოლოდ ..

ოშუაყა. საროშავზე შეჩერდი?.. ერთ ჩერვონეცს დაგიგდებ... ისე იცოცხლე... (აძლევს ფულს).

ხოსრო. თუმცაღა ამ საქმის გამობრუნება შეუძლებელია, მაგრამ რა უყოთ; ძველი მეგობრები და მეზობლები ხართ. ხვალ მოდით აქ და ვეცდები,

ხიმხა. კი ჩემო ლამაზო ხოსრო. შენ გენაცვალოს შენი სიმხას თავი. შენი პატივისცემა მერე მე ვიცი.

ოშუაყა. (სიმხას) შენ დამმართე ამისთანა ყალილა... ბიითში არ წამოხვალ? გვერდებს დაგილეწავ იმდენს გიბაყუნებ!

ხიმხა. კიდევ მეჩხუბები? ვერ ხედავდი რა სიცხე დაგაყენე?! ახლავე მივსცემ მეორე არძას!

ოშუაყა. ვაი, შენ მოჩორთილო.

ხიმხა. უი, შენ კვაპატარია.

ოშუაყა. მოჩორთილო.

ხიმხა. კვაპატარია, მაშკა ლორი, კვატიპარია, მაშკა ლორი.

ბ. ნემო.

---

*) იხ. ტარტაროზი № 14- (17).

ჩოხატაური

ტარტაროზ! ტანად „პაწა“ ვარ
სუსტი, ულონო, ეული,
ვით უჩინარი ბოზოლი
ბუნებით კრული—წყეული!..
მარა მადლი ღმერთს, ერთში ვარ
გაწვრთნილი—გამოჩეული,
ვისაც „ქეჩოში“ კბილს გავჰკრავ,
ვეჰკობ მოურჩეს სხეული!!
მახანჯთა ცდები ფუჭეა,
როგორც არ ჰკეტონ კარები,
მე მაინც ცოდვის საქმეთ,
კედელში გავეპარები!..
და იმ დროს, როცა „საკბილოს“
ჩმახავენ საცოდავები—
იქ ვზივარ—მარა, ვერ გრძნობენ
უტვინო მათი თავები!..
უნდა ვუკბინო ვინც მრუდეთ
ქვეყანას ემსახურება!..
და ფეხებს ჩემსას, თუ ვინმე
ამისთვის დამემდურება!
ორი თვის წინად ჩვენს ექიმს
ფრთხილად წავკარი კბილები,
(რადი ვქენ, მთლად არ ვაჩხალე
ცოდვები ჩანადინები).
მას აქეთ ესე „მდევ-კაცი“,
აღარ ისვენებს, აღარა...
—„აპუტუნა საყვარი,
დაჰკრა დაფი და ნაღარა!..
რუსულად დედას მაგინებს,
ქართულად მოაქვს მუშტები
ჯერ კი გადავრჩი გალახვას,
იქით და აქეთ უსხლტები.
მარა სანამდე ვიმალო,
ან რა მაქვს დასამალია?!“
თუ ტყვილი რამე მოვჩმახე—
ამისთვის სამართალია.
პრესა, სახალხო მსაჯული,
პეტრე, პავლე თუ ალია,
ყველა გაარჩევს ჩვენ საქმეს,
მივიდეთ ჩვენი ვალია.
თორემ თუ ჩხუბზე საქმეა,
უთხარ ტარტაროზ, „დოხტურსა“—
ჩვენში ადათი ასეა:
წუთჯერ მეტს სცემენ მომხდურსა.
სწორია: სიგრძით მოკლე ვარ,
სულ რაღაც ერთი ტკაველა—
მარა თუ ექიმს გავექეცი,
მოგიკვდეს შენი

წავეჲა.

რას ერჩით ლორებს?

სამტრედია. ალმასკომი და მილიცია ძლიერ გადაემტერა ლორებს, რომლებსაც აუკრძალეს ქალაქის მიდამოებში გავლა.

სამაგიეროდ ლმობიერად და თავაზიანად ეპყრობა ლორებს სადგურის უფროსი, რომელმაც სადგურში სეირნობის ნება დართო ლორებს.

ალმასკომო და მილიციავ! მოგბაძოს თქვენ სადგურის უფროსმა.

ხახარინა.

მცხოვრებლებს უვლიან

გომახური. (ჩაჩათი), სამკითხველოში აკრძალულია ახალი გაზეთის დადება, რათა ცხელ-ცხელმა ამბებმა მკითხველს გული არ დაუწვას.

იქიდანვე. საბჭომ დაადგინა: სთხოვის (მაგრამ არ იცის ვის) დახმარება დამშეულთა სასარგებლოთ ამ უკანასკნელთა სიკვდილის შემდეგ.

მისაბაძი მაგალითი

ზედა-შუხუთი. განზრახულია ადგილობრივ სკოლის ეზოში გაშენდეს ბაღ-ბოსტანი; ამ მიზნით ორ ალაკას გაარღვიეს სკოლის ეზო, რათა იგი გაანოყიეროს სოფლის საქონელმა.

ვერავინ სჯობნით

იქიდანვე ადგილობრივ დრამწრის მიერ საზაფხულო სეზონში გამოკრული იყო წარმოდგენის 2800 განცხადება, ხოლო თვით წარმოდგენა ერთხელაც არ გამართულა.

სამოქალაქო ომი

იქიდანვე. ზედა და ქვედა შუხუთს შორის ჯერაც არ შეწყვეტილა აყალ-მაყალი იმის შესახებ, თუ რომელ მათგანს ერგება რკინის-გზის ბაქანი. ისინი რომ ამ ჩხუბშია, ცენტრი სდუმს და ელოდება, თუ ვინ გამოვა ომიდან გამარჯვებული, რომელსაც, ალბად, მიაკუთვნებს ბაქანს.

დორთლი.

კარგი საშუალება

ხოფ. ქვემო-გომი. კრებაზე რომ მდივანს არ გაეჩხიროს ყელში სიტყვები, (სულ ორიოდე სიტყვიდან შესდგება მისი მოხსენება) ამისათვის იგი მეზობლის ბოსტნიდან მალულად მოიტანს ოციოდე კიტრს და სხვა ხილს, რათა „პირი გაისველოს“. ამის შემდეგ კი კრებას რიხიანად უძღვება და მისი მოხსენების დროს, (მოხსენება გრძელდება თორმეტ საათამდე) სოფელს არ სძინავს, რადგან მისი ყვირილი მთლიანად აყრუებს.

ეგ-რო.

თავისი გაიტანეს

ოზურგეთი. საფინანსის დარაჯებმა ძველი არქივიდან გაიტანეს ქაღალდები და ქარხნებთან გასაყიდათ ნაკლებ ფასებში. ამ კეთილ-მოქმედების გასამართლებლად დაასახელეს ჯამაგირის მაულებლობა; ამის შემდეგ ისინი წაიყვანეს მილიციაში (ალბად ჯამაგირების მისაღებად).

ნ—ხი.

ნეტავი გაგვაგებინა?

იქიდანვე. განზრახულია წითელი სასადილო იჯარით გაიცეს კერძო მეკეტნეებზე, რადგან სასადილო ზარალობს. მოიჯარადრეები მრავალია. საკვირველია: თუ სასადილო საზარალო საქმეა, რატომ ასე ელტვიან კერძო პირები? ისინი ხომ საზარალო საქმეს ხელს არ მოჰკიდებენ? ჩვენ ვფიქრობთ, რომ: სასადილო კი არ არის იჯარით გასაცემი, არამედ მისი გამგეობა და მოსამსახურენი.

ყირიმტარტარი.

ბათომის ქრონიკები

ბრძოლა ენების ხმებს ავრცელებენ—თითქოს დ. კ—ძის საქმე, რომელიც გამოძიებაში იყო, არქივისაკენ გამგზავრებას აპირებსო.

საიდუმლო ბარათები. ამბობენ ამხ. ა ვს საიდუმლო ბარათები მოსდის მანდილოსნებიდანო, რომლებიც ბინის შოვნას სთხოვენო. ხმები სიცრუეა (სიმართლე რომ არ იყოს).

მუშაობის დასრულება. ახლად დაარსებულმა ქართველ მწერალთა კავშირის გამგეობამ დიდი ხანია დაასრულა თავისი მუშაობა (ალბად მიზანს მიაღწია).

ხწორი მიხამართი. ამავე კავშირის წევრმა პლატონ დათუაშვილმა შეცდომით დასასვენებელ სახლში წასვლის მაგივრად თავისი მანდატით გამასწორებელ სახლში ამოჰყო თავი.

ბლიკვი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ს. ს. მ. თ. ს. პოლიგრაფტრესტის 1 ლი სტამბა ტფილისი, პლეხანოვის პროსპ. № 91.